

26. Co je to knihovna Nag Hammadi?

Jedna z 54 částých otázek o Ježíši Kristu a církvi, na které odpovídá tým profesorů historie a teologie Navarrské univerzity.

16.05.2023

Je to sbírka dvanácti papyrových kodexů v kožených deskách, které byly náhodně objeveny v roce 1945 v Horním Egyptě, poblíž starobylé vesnice Quenoboskion, asi deset km od moderního města Nag Hammadi.

V současné době se uchovávají v koptském muzeu v Káhiře a obvykle se označují zkratkou NHC (Nag Hammadi Codices). Do téže sbírky se obvykle počítají i další tři kodexy známé od XVIII. století nacházející se v Londýně (Kodex Askewianus, obvykle známější jako Pistis Sophia), v Oxfordu (Kodex Brucianus) a Berlíně (Kodex Berolinensis). Tyto tři kodexy, i když jsou z pozdější doby, pochází se stejné oblasti.

Kodexy NHC byly zhotoveny kolem roku 330 a zakopány koncem století IV. nebo začátkem století V. Obsahují asi padesát spisů v koptštině - egyptský jazyk, který používali křesťané v Egyptě, a napsaný řeckými znaky - přeložených, ne vždy věrně, do řečtiny. Téměř všechny tyto spisy mají heretický charakter a odrážejí různé gnostické tendence, jež byly obecně známé, protože proti nim vystupovali Otcové

církve, zvláště svatý Irenej, svatý Hippolyt Římský a svatý Epifan.

Hlavním přínosem těchto kodexů je, že máme přímý přístup k pracím samotných gnostiků a dá se tak prokázat, že svatí Otcové dobře věděli, s čím mají co do činění.

Z literárního hlediska představují kodexy NHC různé žánry: teologické i filosofické traktáty, apokalypsu, evangelia, skutky apoštolské, listy atd.

Ne vždy jsou názvy v originále, neboť je tak dle příslušného obsahu označili editoři. Co se týče prací s názvem „evangelium“, je třeba mít na paměti, že se velmi málo podobají kanonickým evangeliím, neboť to nejsou vyprávění o životě Pána, ale jsou to tajná zjevení, která Ježíš domněle předal svým učedníkům. A tak například Tomášovo evangelium obsahuje sto čtrnáct po sobě jdoucích Ježíšových výroků, aniž by na sebe

nějak navazovaly, s výjimkou několika otázek, jež mu učedníci občas kladou; a „Evangelium Marie Magdalské“ vypráví o tajemství, které jí svěřil oslavený Kristus ohledně nanebevstoupení duše.

Z doktrinárního hlediska obsahují kodexy většinou gnostické křesťanské spisy. Ale v některých, jako je „Janův apokryf“ (jeden z nejdůležitějších, protože se nachází ve čtyřech kodexech), jsou křesťanské rysy podružné, protože jádrem těchto kodexů je gnostický mýtus. V tomto mýtu se naopak interpretují první kapitoly Genesis tak, že představují Boha stvořitele neboli Demiurga jako boha podřadného a zkaženého, který stvořil hmotu. Ale v kodexech jsou i díla gnostická nekřesťanská, která obsahují řecko-pohanskou gnózi pojednávající o postavě Hermese Trismegistose považovaného za velkého objevitele poznání

(„Pojednání o osmi a devíti“). Tento druh gnóze byl částečně znám ještě před těmito objevy. V kodexu NHC VI najdeme dokonce fragment „Republika“ od Platóna.

54 otázek o Ježíši Kristu a církvi

Gonzalo Aranda

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/26-co-je-to-knihovna-nag-hammadi/>
(24.03.2026)